

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Gertrud Luhaoja

**ETNILINE PUHASTUS KUI VALITSUSE
POLIITIKA VÄHEMUSE SUHTES:
KONFLIKT MYANMARI VALITSUSE JA
ROHINGA VÄHEMUSE VAHEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Vello Pettai, PhD

Tartu 2018

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Gertrud Luhaoja

.....

/töö autori allkiri/

Kaitsmine toimub/kuupäev/ kell/kellaeg/
...../aadress/ auditooriumis/number/.

Retsensent: /nimi/ (...../teaduskraad/),
..... /amet/

Lühikokkuvõte

Bakalaureuse töö eesmärgiks on luua selgete tunnustega raamistik määratlemaks, mis on etniline puhastus, et hinnata, kas Myanmaris valitsuse ja riigist põgeneva rohinga vähemuse vaheline konflikt on arenenud etniliseks puhastuseks. Töö teema on aktuaalne põhjusel, et pikaajaline konflikt Myanmaris valitsuse ja rohinga rahvuse vahel on 2017. aasta augustist võrreldes varasemasega eskaleerunud. Bakalaureusetöö esimeses osas luuakse kontseptuaalne raamistik määratlemaks etnilise puhastuse tunnused ning töö teises osas vaadeldakse Myanmaris ja rohingade juhtumit selle raamistiku alusel. Juhtumi analüüsimiseks vaadeldakse kolme suuremat rohingade põgenikekriisi aastatel 1978, 1991 ja 2017.

Töö tulemusel saame teada, et vastavalt loodud teoreetilisele raamistikule, mille abil määratletakse etniline puhastus, võime väita, et Myanmaris valitsuse (sõjaväe) ja rohinga vähemuse vaheline konflikt vastab etnilise puhastuse tunnustele. Töö laiemaks eesmärgiks oli määratleda etniline puhastus kui nähtus, mida kasutatakse rahvusvahelises üldsuses teatud konfliktide määratlemisel, kuid pole rahvusvahelises õiguses inimsusevastase kuriteona määratletud.

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Teoreetiline ja kontseptuaalne raamistik.....	7
1.1 Etnilise puhastuse mõiste ja sellele omased tegurid	7
1.2 Etniline puhastus, genotsiid ja populatsiooni ümberasustamine	11
1.3 Analüütiline raamistik	11
2.1. Rohingade ajalugu ja tunnustamata staatus Myanmaris	15
2.1.1 Rohingade ajalugu.....	15
2.1.2 Rohingade sotsiaalmajanduslikud ja usulised taustategurid.....	16
2.2. Kolm põgenemislainet.....	17
2.2.1. 1978.aasta põgenikekriis.....	18
2.2.2. 1991.aasta põgenikekriis.....	19
2.2.3. 2017.aasta põgenikekriis.....	21
Kokkuvõte.....	23
Kasutatud allikate loetelu.....	25

Sissejuhatus

Käesoleva bakalaureusetöö teemaks on etnilise puhastuse määratlemine eesmärgiga vaadelda nähtust kui valitsuse poliitikat vähemuse suhtes. Terminit "etniline puhastus" on kasutatud erinevate konfliktide iseloomustamiseks, seejuures ei ole aga etniline puhastus rahvusvahelises õiguses inimsusevastase kuriteona piiritletud.

Töö peamiseks eesmärgiks on selgitada, kas ja milliste tunnuste alusel teostab Myanmar valitsus rohinga vähemuse suhtes etnilist puhastust. Selleks piiritlen etnilise puhastuse mõiste, kasutades erinevate autorite seisukohti, et kujundatud raamistikus vaadelda valitsuse ja vähemuse vahelist konflikti.

Töö teema on aktuaalne põhjusel, et pikaajaline konflikt Myanmar valitsuse ja rohinga rahvuse vahel on 2017.aasta augustist võrreldes varasemasega eskaleerunud. Sellele viitab eelnevatest põgenikekriisidest oluliselt suurem põgenike arv ning teiste hulgas ÜRO hinnang, et antud juhtumi näol on tegemist etnilise puhastusega. Erinevalt genotsiidist ja populatsiooni ümberasustamisest ei ole etniline puhastus rahvusvahelises õiguses määratletud inimsusevastase kuriteona. Käesolev bakalaureusetöö kujundab erinevate autorite seisukohtadest lähtuvalt etnilise puhastuse mõiste raamistiku, mille abil uurida Myanmar sõjaväe tegevusest ajendatud kolme rohingade põgenikekriisi aastatel 1978, 1991 ja 2017.

Töö teoreetiline osa keskendub raamistiku loomisele, mis piiritleks etnilise puhastuse mõiste, eristamaks seda genotsiidist ja populatsiooni ümberasustamisest, et mõista, mil määral on põhjendatud empiirilises osas uuritava nähtuse seostamine just etnilise puhastusega. Analüütilise raamistiku kujundamisel on kasutatud Erin K. Jenne'i, Stefan Wolffi ja Azlan Tajuddini käsitlusi etnilisest puhastusest ja rahvusvahelise üldsuse seisukohti. Mõiste määratlemisel eristan sageli sarnases kontekstis või tähenduses kasutatud genotsiidi ja populatsiooni ümberasustamist, mis on rahvusvahelises õiguses erinevalt etnilisest puhastusest defineeritud.

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisküsimused on järgnevad:

- Millised tunnused annavad alust pidada valitsuse ja vähemuse vahelist konfliktit etniliseks puhastuseks?
- Mil määral on põhjendatud väide, et pidades silmas pikaajalisest konfliktist arenenud kolme põgenikekriisi, teostab Myanmar valitsus rohingade suhtes etnilist puhastust kui poliitikat vähemuse suhtes?

Töö eesmärgiks ei ole ainuüksi leida tegureid, mille poolest erineb rohinga vähemus sotsiaalmajanduslike ja kultuuriliste tunnuste alusel Myanmar birmalastest enamusest ja selgitada selle abil tekkinud konfliktit tagamaid, vaid eelkõige hinnata valitsuse pikaajalist tegevust, kaardistades tegurid, mis on omased etnilisele puhastusele.

Hindamiseks rohingade ja Myanmar valitsuse vahelist vastuolu etnilise puhastuse raamides, tuleb kirjeldada ja analüüsida kolme põgenikekriisi ja leida sealt tegurid, mis viitavad etnilisele puhastusele. Töö järelduseks on, et Myanmar valitsuse (sõjaväe) tegevuses rohingade suhtes on etnilisele puhastusele omased tunnused, mille tõttu võib väita, et konfliktit näol on tegemist etnilise puhastusega.

1. Teoreetiline ja kontseptuaalne raamistik

Võrreldes Lääne-Euroopas levinud erinevate demokraatiavormide alusel toimivate riigisüsteemidega, seostatakse Aasias ja Aafrikas paiknevaid endisi koloniaalriike neis aset leidvate protsesside tõttu ka tänapäeval sageli ebastabiilsuse ja arenevate riigikordadega. Thawnghmung (2010: 1) märgib, et ebastabiilsus on paljurahvuselistele riikidele omane tunnus. Kui riigis on enamusrahvuse kõrval vähemalt üks vähemusrahvus, kellel on kujunenud ka rahvusidentiteet ja soov luua oma riik, on vägivaldsed kokkupuuted tõenäolised. Mida rohkem on riigis erinevaid etnilisi gruppe, kes tunnetavad enamuse ahistavat võimu enda üle, seda tõenäolisemad on sisepoliitilised pinged riigis. Käesolevas peatükis selgitan erinevate autorite käsitusi etnilisest puhastusest ja sellele omased tunnused. Lisaks selgitan erinevused sageli samatähenduslikult kasutatud mõistete vahel "etniline puhastus", "genotsiid" ja "populatsiooni ümberasustamine". Peatüki lõpus käsitlen rahvusvahelise üldsuse ja õiguse seisukohti seoses etnilise puhastusega ja kujundan analüütilise raamistiku, mis on aluseks töö empiirilisele uurimusele.

1.1 Etnilise puhastuse mõiste ja sellele omased tegurid

Etnilise puhastuse mõiste tuli laiemalt kasutusele 1990.aastatel, sellest hoolimata on nähtus Erin K. Jenne'i (2013) järgi sama vana kui tsivilisatsioon. Jenne'i (2013, 112) järgi on etniline puhastus soovimatust populatsioonist pärinevate inimeste peletamine või väljasaatmine neile omaselt territooriumilt, seejuures kasutatakse sageli hirmutamist ning vägivalda. Stefan Wolffi (2004, 13) järgi on etniline puhastus "planeeritud tahtlik tegevus eemaldamiseks kindlalt territooriumilt soovimatu populatsioon". Lisaks viitab Wolff (2004, 13) slaavi ja saksa kirjanduses käsitletud definitsioonidele, mille järgi on etniline puhastus "etnilise päritoluga kogukonna (ingl *native community*) puhastamine võõrkehade" ja "oma rahva puhastamine võõrastest elementidest", mille tulemusel toimub kindla etnilise grupi liikmete sunniviisiline väljasaatmine territooriumilt, mida

taotleb teise etnilise päritoluga populatsioon (st sageli valitsuse poolt soositud enamusrahvus).

Etnilist puhastust esile kutsuvaks ajendiks võib olla diskrimineerimine pelgalt religiooni või etnilisuse alusel. Lisaks võivad etnilise puhastuse ajendiks olla poliitilised, strateegilised või ideoloogilised tõekspidamised, mis laiemas tähenduses konstrueerivad põhimõtte, mille alusel võimu teostatakse. See tähendab, et etniline puhastus ei ole vaid sõjategevusele omane nähtus, vaid võib esineda ka rahuajal. Jenne'i (2013, 112) sõnul tähendab strateegilistel alustel teostatud etniline puhastus vähemuse peletamist nendele omaselt kindlalt territooriumilt, millele järgnevalt toimub dominantse rahvusgrupi liikmete ümberasumine aladele, millelt on vähemus eemale tõrjutud. Etniline puhastus võib olla vägivaldne või rahumeelne, ajendiks saab olla üks eelmainitud teguritest või mitme koosmõju, kuid selle peamiseks eesmärgiks on saavutada territooriumil elava populatsiooni etniline ühetaolisus (ingl *ethnoterritorial homogeneity*) (Jenne, 2013, 111).

Wolff (2004, 13) märgib, et etnilisele puhastusele viitava tegevuse eesmärk on vabaneda "tülivatest" vähemustest, kelles nähakse ohtu siseriiklikule stabiilsusele ja/või julgeolekule. Oletame, et on riigid A ja B, kus A on riik, mille kindlal territooriumil elab riigi B enamuspopulatsioonist pärinev vähemus. Juhul, kui sellel vähemusel on säilinud lisaks etnilisusele sama kultuuriruum ja selged sidemed riigis B elava enamuspopulatsiooniga, võib "tülikas" vähemus riigile A põhjustada ebakindlust julgeoleku mõttes. Seda aga juhul, kui kahe riigi jõupositsioonid ei ole tasakaalus.

Tajuddini (2018, 425) sõnul ei ole selgeid otseseid põhjused etnilise või rassiidentiteedi, kodakondsusetuse ja etnilise puhastuse vahel. Tema sõnul mängib neist teguritest suuremat rolli sotsiaalmajanduslike erinevuste määr, kokkuvõtvalt erinevus domineerivale grupile omastest tunnustest.

Wolff (2004, 13) eristab kahte sorti etnilist puhastust – kahe riigi kokkuleppeline populatsioonide ümberasustamine ja ühe riigi omaalgatuslik sunniviisiline populatsiooni väljasaatmine, antud töö kontekstis on relevantne etnilise puhastuse teine mõiste, ehk sunniviisiline ümberasustamine. Wolff nimetab mitmeid enimlevinud probleeme, mis

kaasnevad sunniviisiliste ümberasustamistega, antud töö kontekstis olulisemad on toodud järgnevalt:

- Vägivald

Sunniviisilist ümberasustamist teostavad relvastatud jõud kasutavad populatsiooni ümberasustamisel sageli eesmärgipäraselt vägivalda, mis näitab alandavat suhtumist ümberasustatavate inimeste suhtes ning millel on järgnev pikaajaline negatiivne mõju populatsiooni ümberasustamist teostava võimu ja ümberasustatavate suhetele (Wolff, 2004, 24).

- Ebastabiilsus riigis, kuhu populatsioon ümber asustatakse

Tavapäraselt ei ole riigis, kuhu populatsioon ümber asustatakse, efektiivset süsteemi populatsiooni vastuvõtmiseks, veel vähem integreerimiseks. Wolff märgib, et enamikel juhtudel tekib vastuseis uute tulijate ja seni territooriumil elanud populatsiooni vahel, lisaks võib tekkida vastuseis mõlema eelmainitud grupi ja (vastuvõtva riigi) valitsuse vahel (Wolff, 2004, 24).

- Ebastabiilsus riigis, kust populatsioon ümber asustatakse

Probleemid ilmnevad tavaliselt siis, kui sunniviisiliselt ümber asustatud populatsioonist jääb märkimisväärne osa liikmeid endisele territooriumile püsima. See tähendab Wolffi sõnul, et algne "probleem", millest ajendatult populatsioon ümber asustati, ei ole lahendatud, vaid seda on leevendatud (Wolff, 2004, 25).

- Kodakondsuse küsimus

Sundasustatud populatsiooni liikmetele vastuvõtva riigi kodakondsuseta jätmine ei lase neil uuel territooriumil kodanikega integreeruda, sest neil puuduvad nendega võrdväärsed õigused. Samuti tõstatab selline staatus küsimuse nende võimalikust tagasipöördumisest territooriumile, kust neid ümber asustati (Wolff, 2004, 25).

- Konfliktised suhted väljasaatva ja vastuvõtva riigi vahel

Sageli on kahe riigi vahelised suhted pingelised ning osapooled süüdistavad üksteist. Sunniviisiline ümberasustamine on üks halbade suhete põhjustest, kuid sageli võivad ajendiks olla ka muudest teguritest tingitud asjaolud (nt ajaloolised, majanduslikud) (Wolff, 2004, 25).

Jenne (2013) kirjeldab kahte etnilise puhastuse taktikat, mida võidakse kasutada samaaegselt või üksteisele järgnevana sammudena. Algselt kasutab võim vähemuse hirmutamiseks jõudu või muid meetodeid, et mõjutada soovimatut vähemusgruppi piirkonnast lahkuma. Seejuures hävitatakse ka vähemuse identiteedile viitavad sümbolid, nagu monumendid, kirikud, surnuaiad ja muud paigad, mis viitavad vähemuse (kultuurilistele) erisustele võrreldes dominantse grupiga. Sel moel lõhutakse silmnähtavad sidemed territooriumi ja peletatud vähemuse vahel, mis võiksid anda põhjuse vähemusel taotleda õigusi kindlale territooriumile.

Üheks etnilise vähemuse tõrjumise meetodiks etnilise puhastuse käigus saab olla ka massivägistamine (Jenne, 2013, 115). Dominantse grupi liikmete poolt vähemusgruppi kuuluvate naiste vägistamise teel eostatud laste etnilisus on segatud, mis vähendab omakorda soovimatu populatsiooni seas vähemusgrupi geneetilist erinevust ja suurendab sarnasust dominantse rahvusgrupiga.

Pärast vähemuse hirmutamist ja/või eemale peletamist territooriumilt, paigutatakse tühjaks jäänud elamutesse domineeriva grupi liikmed, kes asustavad piirkonna (ingl väljend ”*creating facts on the ground*”) (Jenne, 2013, 115). Piirkonna täitmine uute asunikega annab võimaluse valitseva võimu poolt soositud grupi liikmetel enda territoorium kindlustada (Jenne, 2013, 115). See annab võimule suurema kindlustatuse, et hilisemates vaidlustes, mis puudutavad peletatud grupi liikmete poolt varem asustatud territooriumi, jäävad uute asunikega täidetud alad dominantse grupi valdusesse, mis on võimukandja huvides. Konfliktides, mis on põhjustatud majanduslikust kihistumisest ning sotsiaalseist, klassi- ja etnilisest erinevusest, kasutatakse tõenäolisemalt seksuaalvägivalda kui neis, mille põhjuseid nähakse vaid majandusliku ebavõrdsuse tajumises (Jenne, 2013, 117).

1.2 Etniline puhastus, genotsiid ja populatsiooni ümberasustamine

Jenne'i (2013, 112) sõnul on mõisted "etniline puhastus", "genotsiid" ja "populatsiooni ümberasustamine" omavahel seotud, kuid mitte samatähenduslikud. Genotsiid ja populatsiooni ümberasustamine on etnilise puhastuse allterminid, esimene neist jõhkraim ja teine kõige leebem etnilise puhastuse teostamise viis. ÜRO 1948.aasta genotsiidi vältimise ja karistamise konventsioon defineerib genotsiidi kui "tegu, mis on toime pandud kavatsusega hävitada osaliselt või täielikult rahvuslikke, etnilisi, rassilisi või usulisi üksusi" (Genotsiidi vältimise ja karistamise konventsioon). Populatsiooni ümberasustamisega ei pruugi kaasneda surnuid, kuid genotsiid tähendab kavatselt populatsiooni (liikmete või terviklikku) hävitamist.

Genotsiidi ja etnilist puhastust teostab üks konflikti osapool, kelle eesmärk on kindel vähemus või vähemused neile omaselt territooriumilt eemaldada. Populatsiooni ümberasustamise eesmärk on aga mitme (kahe või enama) grupi vahelise konflikti lahenduse saavutamine nende eraldamise teel (Jenne, 2013, 113) ja sellega võivad nõustuda mõlemad (või mitu) konflikti osapoolt ning rahvusvaheline üldsus. Lisaks neile erisustele on mõistete vahel ka eetiline ja õiguslik erinevus – genotsiid ja populatsiooni ümberasustamine on rahvusvahelise õiguse järgi kuriteod, etniline puhastus ei ole õiguslikus tähenduses kuriteona määratletud. Sellest hoolimata on teod, millega kaasneb etniline puhastus (nt deportatsioon ehk sundasustamine või populatsiooni liikmete kavatselt tapmine), määratletud rahvusvahelises õiguses sõja- ja inimsusevastaste kuritegudena. Jenne'i sõnul erineb etniline puhastus genotsiidist eesmärgi ja meetodi poolest. Etnilise puhastuse eesmärgiks omaette ei ole hävitada rahvusgrupi liikmeid, vaid eelkõige saavutada kontroll vähemuse poolt hõivatud territooriumi üle.

1.3 Analüütiline raamistik

Rahvusvaheline üldsus pidas 20.sajandil etnilist puhastust kohati efektiivseks abinõuks piirkondlike konfliktide lahendamisel, hiljem aga on etnilisele puhastusele viitavad sündmused hukka mõistetud.

Kahe maailmasõja vahelisel ajal hakkasid riigid erinevaid vähemusgruppe ümber asustama, eesmärgiga lahendada sel viisil erinevate etniliste gruppide vahelisi konflikte, mida peeti olulisteks teguriteks sel ajal Ida-Euroopas olnud poliitilistele konfliktidele (Jenne, 2013, 114). Kuigi erinevad rahvused on Euroopas üksteise kõrval elanud sajandeid, oli 20.sajandil levinud rahvuste enesemääratlemise idee andnud neile justkui õiguse nõuda valitsemist enda territooriumi üle (Jenne, 2013, 114). Sellest järeldub, et õiguste nõudmine rahvusgrupile omase territooriumi üle on üks eeldustest, mis mitmete teiste tegurite koosmõjul tekitab konflikte, mis äärmuslikemal juhul võivad viia etnilise puhastuseni.

90ndatel etnilist puhastust uurinud töögrupp leidis, et vastupidiselt seni üldsuses levinud arvamusele, nagu etniline puhastus oleks kohati efektiivne vahend etniliste konfliktide lahendamiseks, mis ei ole arenenud sõjategevuseks, võib populatsiooni ümberasustamine osutada tulemuslikuks vaid juhul, kui osapoolteks on kaks või enam rahvusgruppi (Jenne, 2013, 115). See tähendab, et kui tegemist on juba mitmeid riike hõlmava sõjaolukorraga, ei too populatsioonide ümberasustamine selgeid positiivseid tulemusi, kui tegemist on aga mõõtnetelt väiksema konfliktiga, võib see osutada põhjendatuks. Jenne'i (2013) sõnul saab etnilise puhastuse tulemuslikkuse mõttes kokkuvõttes määravaks see, kas selle tagajärjel kaotatakse rohkem või vähem inimelusid. See tähendab, et kui populatsiooni ümberasustamise teel on võimalik säästa elusid, on see justkui põhjendatud, teisalt aga kui on tegemist juba suuremaid mõõtmelid saavutava sõjaolukorraga, ei ole populatsiooni ümberasustamine põhjendatud.

1993.aastal kinnitas ÜRO, et populatsioonide ümberasustamine on inimsusevastane kuritegu. Termin "etniline puhastus" aga tuli rahvusvahelises meedias kasutusele umbes samal ajal, seoses 1991 – 2001 toimunud Jugoslaavia sõdade raames toimunud vähemuste ümberasustamisega (Jenne, 2013, 114). Hoolimata sellest, et terminit "etniline puhastus" on kasutanud nii ÜRO Julgeolekunõukogu kui Peassamblee oma resolutsioonides, ei ole see rahvusvahelises õiguses kuriteona määratletud, mistõttu ei ole sellel ka selget definitsiooni. Endise Jugoslaavia aladel aset leidnud inimsusevastaste kuritegusid uurinud ÜRO ekspertide komisjon kirjeldas enda raportis etnilist puhastust kui protsessi, mille käigus "muudetakse territoorium etniliselt homogenseks, kasutades

jõudu või hirmutamist eemaldamaks kindla grupi liikmed antud territooriumilt'' (United Nations). Ekspertide komisjon lisas (vaba tõlge):

''Populatsiooni sunniviisilise eemaldamisega võivad kaasneda: tapmine, piinamine, meelevaldne vahistamine ja kinnipidamine, kohtuväline hukkamine, vägistamine ja seksuaalne rünnak, raskete kehavigastuste tekitamine tsiviilisikutele, geto populatsiooni liikmete vahistamine, sunniviisiline (asukohast) eemaldamine, populatsiooni liikmete ümberasustamine ja väljasaatmine, tahtlikud sõjalised rünnakud tsiviilisikute suhtes või nendele omasel territooriumil, tsiviilisikute kasutamine kilbina, vara hävitamine, eraomandi rööv, rünnak haiglate (sh muud punase risti sümboliga märgistatud kohad) ja meditsiinitöötajate vastu'' (United Nations).

Kolmes alapeatükis käsitletud autorite ja rahvusvahelise üldsuse seisukohtade põhjal on etniline puhastus vägivaldne soovimatust või tülikast vähemusest vabanemine. Tavapäraselt tegemist vähemusega, kes elab kindla riigi territooriumil ning populatsioonist vabanemist teostab enamust toetav riigivõim sõjaväe abil. Etniliseks puhastuseks peetakse nii vähemuste ümberasustamist kui ka grupi liikmete kavatsatud (genotsiid) ja kavatsemata tapmist, sageli esinevad need koos. Põhjusel, et etniline puhastus toimub alati vastu vähemusgrupi liikmete tahtmist, on tihti selle tunnuseks hirmutamine ja vägivald, sealhulgas seksuaalrünnakud. See tähendab, et isegi kui etnilist puhastust teostatakse kahe valitsuse vahelise kokkuleppe tulemusena, ei ole vähemusgrupp huvitatud neile omaselt territooriumilt lahkumisest.

Etnilisest vähemusest vabanemiseks annab ajendi vähemuse erinevus enamusest, mis seisneb etnilisuses või sotsiaalmajanduslikes näitajates (erinev majanduslik heaolu, religioon või/ja kultuur). Sageli on sotsiaalmajanduslik segregatsioon enamuse ja vähemuse vahel tingitud etnilisest segregatsioonist. See tähendab, et enamusest erineva etnilise päritolu tõttu on piiratud vähemuse juurdepääsu haridusele ja töökohtadele, mis suurendab sotsiaalmajanduslikku segregatsiooni.

Etnilise puhastuse tunnusteks on ebastabiilsus väljasaatvas ja vastuvõtvast riigis. Ebastabiilsust vähemust puudutavates küsimustes tekitab ka asjaolu, et sageli jääb osa vähemusest elama aladele, kust vähemus välja saadeti, mis omakorda tähendab harva

”probleemi” leevendamist, sageli suurendamist ja peaaegu mitte kunagi lahendamist. Probleem suureneb sageli põhjusel, et riik, kuhu vähemus ümber asustati, ei ole valmis andma ümberasustatutele kodakondsust, mis jätab ümberasustatud ka uuel territooriumil diskrimineeritud vähemuse staatusesse ja tekitab probleeme. Väljasaatva riigi jaoks aga jääb probleem püsima põhjusel, et vähemusgrupi liikmed, kes jäid territooriumile püsima, on tõenäoliselt varasemast veelgi enam enamusest eraldiseisev kogukond, sest etnilise puhastuse teostamine on nende jaoks olnud alandav ning takistab neil edaspidigi enamuse seas levinud norme omaks võtta.

Tajuddin (2018: 426) on märkinud, et sarnaste etnoliitiliste konfliktide lahendus saab tulla vaid kolmandate osapoolte sekkumisest. Seejuures märgib ta, et konflikti lahendamiseks ei piisa ainuüksi mõne naaberriigi sekkumisest, vaid kolmas osapool peaks moodustuma omavahel koostööd tegevast mitmest institutsioonist. See tähendab, et mitme organisatsiooni või/ja riigi ühine sekkumine ja võimalik sanktsioneerimine omab arvestavat mõju, mis suurendab omakorda tõenäosust, et konflikti lahendus on sisuline ja püsiv. Üksiku naaberriigi sekkumine konflikti võib küll nn tulekahju kustutada, kuid ühel institutsioonil võib jääda puudu ressursidest (majanduslikud, intellektuaalsed vm), mille abil konflikti kordumist vältida. Enda seisukoha kinnituseks kirjeldab Tajuddin (2018: 426) Ida-Timori konflikti aastatel 1997 – 2002, mille lõpetas erinevate valitsusväliste organisatsioonide ja Indoneesia kodanikuliikumiste surveavaldus Indoneesia valitsusele, keda süüdistati Timori vähemusrahvuse tagakiusamises.

2.1. Rohingade ajalugu ja tunnustamata staatus Myanmaris

Tuginedes eelpool esitatud kontseptuaalsele raamistikule, käsitlen käesolevas peatükis empiirilisi küsimusi nagu mil määral võiks öelda, et kolm rohinga põgenemislainet Myanmaris etendavad etnilist puhastust ning mida võib selle taustal järeldada etniliste puhastuste kui etnopolitiilise nähtuse kohta.

Rohingad on Myanmaris elav oma keelt kõnelev islamiusuline vähemusrahvas, kes elavad tiigi lääneosas Arakani osariigis. Myanmaris elab 135 tunnustatud rahvast, rohingad aga ei saa taotleda nendega võrdsetel alustel kodakondsust, mis tähendab, et neil ei ole võimalik töötada ega haridust omandada ning neil pole õigust tervishoiuteenustele (Tajuddin, 2018, 423). Lisaks sellele ei ole neil kodakondsuse puudumise tõttu võimalik liikuda riigi teistesse osariikidesse.

Myanmaris elas 2017.aasta novembri seisuga umbkaudu 400 000 rohingat (Mahmud, 2017), enamik Myanmaris elanud rohingadest on põgenenud naaberriiki Bangladesh, kus on tänaseks suurim rohingade populatsioon, 2018.aasta märtsi seisuga elas Bangladeshis aladel kokku 1,3 mln rohingat (WHO, 2018). 2017.aasta oktoobri seisuga on suuruselt teine, 500 000 rohingaga diasporaa Saudi Araabias (BBC, 2018).

2.1.1 Rohingade ajalugu

Myanmari valitsus ei tunnusta rohingasid kodanikena, väites, et tänapäevase rohinga rahvuse esivanemad pärinevad Bangladeshis aladelt. Suur osa rohingadest rändas Myanmari (sel ajal Birmasse) ajal, mil riik allus Briti koloniaalvõimule (1824 – 1948) (Dewan, 2017). Sel ajal peeti Myanmari Briti võimule alluva India provintsiks, mis tähendab, et Briti kolonialistide silmis oli rohingade ränne Indiast (tänapäevase Bangladeshis aladelt) Myanmari riigisisene ümberasumine. Rohingad ise peavad enda esivanemateks moslemitest kaupmehi, kes rändasid tänapäevase Myanmari alale sajandeid tagasi ning kelle tuvastatavad juured ulatuvad 9.sajandisse. Kaht üksteisest erinevat arvamust silmas pidades võime eeldada, et rohinga rahvuse etniline päritolu on pika ajaloo tõttu mõjutanud

ka teised neil aladel elavad rahvused, mis omakorda võiks ehk olla põhjuseks andmaks rohingadele sarnaselt teiste rahvustega võrdsed õigused.

1948.aasta Briti koloniaalvõimust iseseisvumise järgselt said rohingad taotleda isikut tõendavaid dokumente, mis andsid neile teatud õigused, muu hulgas võisid rohingad osaleda ka parlamendis ja mõned neist tegidki seda (Dewan, 2017).

Iseseisvumise järgselt tuli võimule birma rahvuslane Aung San, kes lähtus võimu teostamisel põhimõttest "ühatus mitmekesisuses" (Thawngmung, 2010: 141). Tema juhtimisel võeti Myanmaris vastu parlamentaarset demokraatiat kinnitav põhiseadus, allkirjastati Panglongi leping ja liituti ÜROga. Hoolimata sellest, et iseseisvumise ja sõjaväelise režiimi vahele jäi mitu erinevat valitsust, on Thawngmungi sõnul kõik võimul olnud valitsused hoidunud erinevate etniliste ja religioossetele gruppidele autonoomia andmisest, püüdes seeläbi takistada võimalikku dominoefekti, mis võib ohustada riigi territoriaalset terviklikkust. Lisaks võib Thawngmungi hinnangul vähemusgruppide tunnustamine vähendada valitsuste poliitilist võimu ja kontrolli majanduslike ressursside kasutamise üle.

1982.aastal oli rohingadel võimalus kodakondsust taotleda, kui isik suutis tõestada, et tema pere on Birmas elanud enne 1948.aasta taasiseseisvumist ning et tema riigikeele (birma keele) oskus on seatud nõuetele vastav. Siiski ei võimaldatud enamikule kodakondsust taotleda soovinud rohinga rahvusest isikutele nende päritolu ja juuri tõendavaid materjale (Dewan, 2017).

2.1.2 Rohingade sotsiaalmajanduslikud ja usulised taustategurid

Üheks rohingade tagakiusamise põhjuseks on peetud nende islamiusulisust budistlikku kultuuri järgiva enamusega riigis. Toetudes Kopfi (2015) uurimusele, võiks budistlikust õpetusest lähtudes budistid olla võimelised looma teistest (inimestest, religioonidest) eraldiseisva nn iseolemise ruumi, mis tähendab, et budistid ei peaks end määratlema tingimata kindla religiooni ega etnilisuse alusel. Sellest võiksime järeldada, et budistlike

algtõdede järgmine võiks leevendada või lõpetada etniline konflikt, kuid tegelikkuses on täheldatud ka budistlike munkade osalemist rohingade vastase vägivalda õhutamises 2012 aastal (Dewan, 2017). Sel põhjusel on rahvusvaheline meedia rohingade probleemi Myanmaris käsitletud kohati kui budistide raevukat vastuseisu riigis elava moslemivähemuse vastu. Hayward ja Walton (2016) märgivad, et Myanmaris religioosne konflikt on ajendatud vaid budistlike aktivistide tegevusest, mitte ei hõlma tervet enamusrahvast. See tähendab, et ilmselt ei ole põhjust vaadata moslemiusuliste rohingade ja budistliku enamusrahvuse vahelist konflikti kui kõikehõlmavat vastuseisu, mis oleks olnud peamiseks etnilist puhastust põhjustavaks ajendiks.

Hoolimata pealtnäha demokratiseeruvast riigijuhtimisest, ei ole rohingadele antud kodanikuõigusi, mis tagaks nende juurdepääsu haridusele, töökohtadele ja tervishoiule. Võime järeldada, et enamusest etniline erinevus ja eelkõige selle täheldamine valitsuse poolt, on oluline tegur, mis mõjutab rohingade sotsiaalmajanduslikke näitajaid võrreldes riigi enamusrahvusega.

2.2. Kolm põgenemislainet

Myanmaris valitsust on etnilise puhastuse teostamisel süüdistatud lähtuvalt Myanmaris sõjaväe toime pandud tegudest rohingade vastu. Hoolimata sellest, et täna teeb Myanmar Aung San Suu Kyi juhtimisel samme demokratiseerumise suunas, on riigi sisepoliitilise olukorra kujunemisel mänginud suurt rolli sõjavägi, kes on väljendanud seisukohti, mis on takistanud süsteemi loomist, mis toimiks efektiivselt arvestades riigi paljurahvuselist koosseisu. Rohingade ümberasumise ajendiks on kõigil järgneval kolmel korral olnud sõjaväe rünnakud vähemuse suhtes.

Myanmaris põhiseaduse järgi on sõjaväel võim riigi siseasju reguleerivate institutsioonide üle, seal hulgas alluvad sõjaväele politsei ja haldusamet (ingl *General Administration Department*), mis kontrollib riigi bürokraatiat peaaegu täielikult (Hayward & Walton, 2016). See tähendab, et valitsusel ei ole hoolimata oma langetatud otsustest erinevates valdkondades soovitud muudatuste läbi viimiseks võimalik kontrollida nende

rakendamist (Hayward & Walton, 2016). Sel põhjusel on valitsuse tehtud otsuste rakendamine, mis võiks teatud probleeme leevendada või lahendada, raskendatud julgeoleku ja erinevate poliitikate (ingl *policy*) rakendamisel (Hayward & Walton, 2016). Croissant ja Kamerling (2013) väidavad, et pikaajaste sõjaväeliste riigikordade püsimine on seotud riigiaparaadi institutsionaliseerumisega. See tähendab, et võimu jaotamine väikeselt grupilt või isikult režiimi loodud poliitilistele institutsioonidele on üks meetmetest, kuidas säilitada võimupositsiooni.

2.2.1. 1978.aasta põgenikekriis

1962.aastal tuli kindral Ne Wini juhitud sõjaväelise riigipöörde käigus Birmas võimule Birma Sotsialistlik Partei, kes nägid rohingade näol probleemi siseriiklikule julgeolekule. 1977.aastal alustati operatsiooni Nagamin (eesti keeles "draakonikuningas") ettevalmistamist, mille eesmärgiks oli registreerida kodanikud ja kaardistada inimesed, kellel puuduvad õigused kodakondsuse taotlemiseks. Võime järeldada, et selle planeerimine, nimetamine ja sõnastamine operatsioonina, mitte lihtsalt rahvaloendusena, viitas sõjaväelise režiimi kavatsusele saata riigist välja neile probleemsetena näinud populatsiooni liikmed. Sarnane ettekavatsetud populatsioonist vabanemine on mõneti seotud etnilise puhastuse alltermini genotsiidiga - kuigi sõjavägi ei asunud rohingade populatsiooni hävitama, püüti neist vabaneda neile õiguste andmisest hoidumise teel, mis omakorda viis nende ümberasumisele. Kuna rohingadel ei olnud õigusi kodakondsust taotleda (põhjusel, et neid peeti sisserändajateks), omistati neile välismaalase staatus ning 1978.aasta kevadeks oli 200 000 rohingat asunud elama Bangladeshis (Human Rights Watch, 2013). Birma võimude väitel kinnitas 200 000 rohinga ümberasumine Bangladeshis nende ebaseaduslikku staatust. Põgenikud aga süüdistasid Birma armeed enda sunniviisilises väljasaatmises, vähemuse liikmete tapmises ja massivägistamistes. Need süüdistused viitavad tegudele, mida sisaldab töö teoreetilises osas loodud raamistik. Bangladesh andis koostöös Punase Ristiga põgenikele esmaabi, kuid ei tulnud sellega toime, mille järel sekkus põgenikekriisi ÜRO, kes püstitas Birma ja Bangladeshis piirialadele 13 põgenikelaagrit (Human Rights Watch, 2013). Ümberasujate

integreerimiseks toimiva süsteemi puudumine Bangladeshis viitab ebastabiilsusele vastuvõtvast riigis, mis on samuti üheks eelnevas analüütilises raamistikus kujunenud tunnuseks etnilise puhastuse juures.

Põgenikekriis päädis Bangladeshis ja ÜRO initsiatiivil alustatud läbirääkimistega Birma valitsusega, et rohingad saaksid Birmasse tagasi pöörduda. Läbirääkimiste tulemusel andis Birma valitsus rohingadele loa enda senisele territooriumile tagasi pöörduda, mida kasutasid esialgu mõned üksikud põgenikud. Eeldades, et ümberasunute elutingimused Bangladeshis põgenikelaagris ei olnud võrreldes nende endiste kodudega paremad (põgenikele tagatakse vaid eluks hädavajalik), võime eeldada, et põgenikud tundsid hirmu neid ümberasumisele sundinud sõjaväe ees. Populatsiooni liikmete vägivaldne kohtlemine näitab vastavalt Wolff'i etnilise puhastuse tunnusele relvastatud jõudude alandavat suhtumist vähemuse suhtes, millel on pikaajaline negatiivne mõju ümberasunute ja võimu suhetele, mis antud näite raames võis olla takistavaks teguriks tagasipöördumisele. Põgenike tagasipöördumist aga hoogustas Bangladeshis valitsuse lubadus põgenikelaagrite tingimusi halvendada, millega kaasnes ka toitlustuse piiramine (Human Rights Watch, 2013).

2.2.2. 1991.aasta põgenikekriis

1990.aasta presidendivalimiste tulemustest hoogu saanud moslemitest rohingade tagakiusamine tõi samuti kaasa põgenikekriisi. Rohingad sattusid sõjaväe rünnaku alla suuresti põhjusel, et jagasid toetust demokraatiameelsele liikumisele, mis omakorda oli seisnud vabade valimiste eest. C. R. Abrari (1994) sõnul toimusid jõhkraimad rünnakud suurima rohingade populatsiooniga Arakani osariigi aladel. Hiljem on sõjaväe süüdistatud seal toime pandud erinevate kuritegude eest, nagu sunnitöö rakendamine, vägistamised, inimestele kuulunud eluruumide ja loomade konfiskeerimised, mošeede hävitamine ja erinevad islami praktiseerimist keelavad meetmed. Nende süüdistuste kohaselt pani sõjavägi toime etnilisele puhastusele omaseid tegevusi, mis ilmnestid tunnustena ka töö kontseptuaalses raamistikus. Sõjaväe tegevuse tõttu põgenesid rohingad taas naaberriiki Bangladeshis, kuhu asus hinnanguliselt 250 000 inimest (Abrar 19

1994). Bangladeshi valitsust toetasid põgenikelaagrite loomisel ja ümberasunutele eluks vajaliku tagamisel nii riigi enda kui ka rahvusvahelised valitsusvälised organisatsioonid. Olulist abi kriisiga toimetulekuks sai Bangladesh ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt (UNHRC). Kuna Bangladeshi jaoks oli tegemist erakordselt mastaapse kriisiga, mis võttis tähelepanu muudelt siseriiklikelt küsimustelt, oli riigi huvides põgenike võimalikult kiire ja turvaline tagasipöördumine. Selge süsteemi puudumine vastuvõtvas riigis põgenike integreerimiseks on samuti üks kontseptuaalses raamistikus esinenud tunnustes.

Abrar (1994) kirjutab, et põhjus kriisi võimalikult kiireks ja efektiivseks lahendamiseks seisnes ka kodanike hoiakus põgenike suhtes. Rohingade ümberasumise algusperioodil suhtuti neisse hästi ning kohalik meedia kajastas avaliku arvamusena soovi hädasolijaid aidata. Põgeniketriisi eskaleerudes aga kaotasid ümberasunud kodanike poolehoidu, oluliseks teguriks hoiaku muutumisel olid põgenikelaagris aset leidnud vägivaldsed protestid, millega rohingad avaldasid meelt enda sunniviisilise ümberasustamise suhtes. Piirkond, kuhu rohingade põgenikelaagrid rajati, oli Bangladeshi üks vaeseimaid. Meedias levis arvamus, et põgenikelaagrite lähistel asunud kauplustes tõusid oluliselt tarbekaupade hinnad, mis näis ebaõiglasena, arvestades, et piirkonna kodanike toimetuleku tase oli alla riigi keskmise. Kriisi puhkedes püüdis Bangladesh lahendada probleemi Myanmariga bilateraalselt, kaasamata kolmandaid osapooli. Kuna põgenike hulk aga aina kasvas, pöördus Bangladesh ÜRO poole, kellest sai n-ö link rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide ja Bangladeshi valitsusväliste organisatsioonide vahel. Kohalike vastumeelsus rohingade suhtes päädis kahe kodanikualgatusega, kes süüdistasid väliseid organisatsioone eesotsas ÜRO-ga põgenike tagasipöördumise protsessi aeglustamises. Lisaks süüdistati meedias põgenikke nende poolt hõivatud ala looduse kahjustamises ning reostamises. Nende süüdistuste leevendamiseks käivitas ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet programmi, mille raames korrastati ja täiustati piirkonna taristut. Kohalike vastumeelsus valitsuse tegevuse ja põgenike suhtes on vastavalt töös loodud kontseptuaalsele raamistikule üks etnilise puhastuse tunnuseid.

Põgenikekriisiga tegelenud organisatsioonide töö koordineerimine oli tulemuslik, kolmanda osapoole sekkumisel lahenes kriis Bangladeshis ja Myanmaris läbirääkimiste teel saavutatud kokkulepete abil, millega otsustati põgenike repatrieerimine. Seejuures mängis olulist rolli ka ÜRO järelvalve rohingade turvalise tagasipöördumise üle endistele aladele. Kolmanda osapoole sekkumine rahvusvaheliste organisatsioonide näol bilateraalsesse suhtesse väljasaatva ja vastuvõtva riigi vahel on vastavalt töö teoreetilisele raamistikule üheks etniliseks puhastuseks arenenud konflikti võimalikest lahendustest.

2.2.3. 2017.aasta põgenikekriis

Kolmanda lainena on vaatluse all kestav kriis alates 2017.aasta augustist, selle aja vältel on Myanmarist Bangladeshis põgenenud hinnanguliselt 700 000 rohingat (BBC, 2018). Kõnealune põgenikekriis sai alguse sellest, kui rohingade sõjaväelased ründasid 30 Myanmaris politseijaoskonda. Võime järeldada, et vähemuse rünnak valitsuse kontrollitud politseijaoskondade vastu on suuresti ajendatud kahest varasemast konfliktist, mis viisid rohingade ümberasumisele sõjaväe rünnakute tõttu. Uurimustöö kontseptuaalses raamistikus ilmnes tunnus, mille alusel on etnilisele puhastusele viitava tegevusel vähemuse ja valitsuse vahelistele suhetele pikaajaline negatiivne mõju. Myanmaris sõjaväeüksused vastasid rünnakutele rohingade külade ründamisega, põletades nende maju ja tappes tsiviilisikuid (BBC, 2018). BBC sõnul tapeti kuu aja jooksul neis rünnakutes umbkaudu 7000 rohingat. Lisaks vägistati rohinga päritolu naisi ja tüdrukuid, mis on põhjuseks 2018. aasta mais hüppeliselt tõusnud sündivate laste hulga Bangladeshis põgenikelaagrites (Safi & Rahman, 2018) - kõnealuse konfliktilaine algusest saab sel ajal 9-10 kuud. Vastavalt töö teoreetilisele raamistikule on vähemuse naissoost isikute vägistamine sõdurite poolt üheks levinud tunnuseks etnilisele puhastusele viitava tegevuse juures. Seksuaalvägivalla kasutamise abil demonstreeritakse jõudu vähemuse üle, rasestatud vägistatute ilmale toodud lapsed aga kannavad lisaks etnilise vähemuse geenidele ka enamuspopulatsiooni tunnuseid, mis omakorda kahandab vähemuse etnilist erisust.

Human Rights Watchi (2017) satelliitpiltidelt nähtub, et 2017.aasta augustis ja septembris hävitati poolenisti või täielikult 288 küla Arakani osariigis, kus elas kolmandik rohingade populatsioonist. Vähemusele omasel territooriumil elamute, monumentide, pühapaikade jm ehitiste hävitamine on kontseptuaalses raamistikus ilmnenu etnilise puhastuse tunnus.

Kõnealune kolmas põgenikekriis kestab 2018.aasta mai seisuga. ÜRO ja teised rahvusvahelised organisatsioonid varustavad Bangladeshis põgenikelaagrites elavaid rohingaseid eluks vajaliku elementaarsega ja võimaldavad tervishoiuteenuseid (Stevens, 2018). Põgenikelaagrite piirkonnas on algamas mussoonvihmad, mis ähvardavad lõhkuda laagrisse püsti seatud haprad elamud ning vähendada ligipääsetavust laagris pakutavatele tervishoiuteenustele. Lisaks juba laagrites elavatele rohingadele seab see ohtu ka peatselt sündivad imikud – 2018.aasta mai seisuga on põgenikelaagrites kokku 60 000 rasedat, suur osa neist Myanmaris sõdurite poolt vägistatud (Stevens, 2018).

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli käsitleda Myanmaris valitsuse ja rohinga vähemuse vahelist konflikti etnilise puhastusena kui poliitikat vähemuse suhtes. Töö on aktuaalne põhjusel, et kõnealuse konflikti puhul on kasutatud terminit "etniline puhastus", kuid tegemist ei ole rahvusvahelises õiguses defineeritud kuriteoga.

Töö esimeses pooles analüütilise raamistiku kujundamisel lähtusin erinevate autorite käsitlustest etnilisest puhastusest ja rahvusvahelise üldsuse (eeskätt ÜRO) seisukohtadest. Sellest tulenevalt ilmnenuid tunnuste alusel koostas šabloon, mille abil teostada töö teises osas empiirilist uurimust, ehk hinnata, milliste tunnuste alusel viib Myanmaris valitsus (sõjavägi) rohinga vähemuse puhul läbi etnilist puhastust.

Töö tulemusena jõudsin järelduseni, et Myanmaris valitsuse ja rohinga vähemuse vaheline pikaajaline konflikt on arenenud etniliseks puhastuseks. Töö laiemaks panuseks on etnilise puhastuse määratlemine senisest piiritletuma raamistiku abil, mis pakub võimalikud tunnused uurimaks etnopolitiilist konflikti etnilise puhastusena.

Põhjusel, et töös käsitletud kolmas põgenikekriis kestab 2018. aasta mai seisuga (mil bakalaureusetöö valmib), pakun järgnevalt välja ka uurimuse koostamisel ilmnenuid võimaliku teoreetilise lahenduse konfliktile. Kui konflikti peamisteks põhjusteks ei ole sotsiaalsed, poliitilised või majanduslikud tegurid ja etnilist puhastust teostav võim on väike eliitigrupp, on kõige mõjusam viis ära hoida või lõpetada etnilise puhastuse läbiviimine eliidi seisukohtade muutmise teel (Jenne, 2013, 119). Antud töö raames võib Myanmaris sõjaväe vaadata kui eliidile alluvat institutsiooni, kes lähtub oma tegevuses sõjaväe juhtide otsustest ja käskudest. Jenne (2013) märgib, et sel juhul ei ole efektiivne moodus konflikti lahendada (vähemusgrupi terroriseerimise lõpetamiseks) majanduse tõhustamise või demokratiseerimise abil. Nagu ka töös märgitud, täheldati enne viimase põgenikekriisi algust Aung San Suu Kyi tegevust kui demokratiseerivat protsessi, samal põhjusel pälvis ta 1991. aastal Nobeli rahupreemia. Lähtudes käesolevast bakalaureusetööst ja vaatluse all olnud kolmest põgenikekriisist, on keeruline näha konfliktil muud lahendust kui Myanmaris valitsuse otsus garanteerida rohingadele senisest

suuremad või isegi kodanikega võrdsed õigused. On ebatõenäoline, et Bangladesh suudaks pea 1 miljoni suuruse sisserännanute populatsiooni ühiskonda tulemuslikult integreerida, arvestades tõsiasja, et rohingad peavad endale omaseks territooriumiks jätkuvalt Myanmaris lääneosas asuvat Arakani osariiki. Konflikti lahendamiseks on vaja senisest selgemaid samme rahvusvahelise üldsuse poolt. Tõenäoliselt hakkab ÜRO üha enam lisaks Bangladeshis põgenikelaagrite haldamisele ka sekkuma väljasaatva ja vastuvõtva riigi läbirääkimistesse. Nagu töös selgus, leitakse tõenäolisemalt sarnastele konfliktidele lahendused kolmanda osapoolse (rahvusvahelise organisatsiooni näol) sekkumisel bilateraalsesse suhetesse.

Kasutatud allikate loetelu

Abrar, C.R. 1994. "Repatriation of Rohingya refugees", <http://www.burmalibrary.org/docs/Abrar-repatriation.htm> (külastatud 29.märts 2018).

BBC. 2018. "Myanmar Rohingya: What you need to know about the crisis". 24.aprill. <http://www.bbc.com/news/world-asia-41566561> (külastatud 29.aprill 2018).

Croissant, Aurel & Kamerling, Jil. 2013. „Why Do Military Regimes Institutionalize?“, *Asian Journal of Political Science*, 21 (2): 105-125.

Dewan, Angela. 2017. "Who are the Rohingya and why are they fleeing?". *CNN*, 13.september. <https://edition.cnn.com/2017/09/05/asia/rohingya-myanmar-explainer/index.html> (külastatud 05.mai 2018).

Genotsiidi vältimise ja karistamise konventsioon. <https://www.riigiteataja.ee/akt/23973> (külastatud 26.märts 2017).

Hayward, Susan & Jalton, Matthew J. 2016. "Myanmar's Religious Problem". *Foreign Affairs*, 29.juuli. <https://www.foreignaffairs.com/articles/burma-myanmar/2016-07-29/myanmars-religious-problem> (külastatud 07. mai 2018).

Human Rights Watch. 2013. "Burmese refugees in Bangladesh: still no durable solution". 12 (3), mai. <https://www.hrw.org/reports/2000/burma/index.htm> (külastatud 10.mai 2018).

Human Rights Watch. 2017. "Burma: New Satellite Images Confirm Mass Destruction". <https://www.hrw.org/news/2017/10/17/burma-new-satellite-images-confirm-mass-destruction> (külastatud 16.mai 2018).

Jenne, Erin K. 2013. "The causes and consequences of ethnic cleansing", The Routledge Handbook of Ethnic Conflict, eds. Karl Cordell & Stephen Wolff. Routledge: 113-121.

Kopf, Gereon. 2015. "Peace through Self-Awareness: A Model of Peace Education Based on Buddhist Principles", *Journal of Ecumenical Studies*, 50 (1): 47-56.

Mahmud, Tarek. 2017. "Why do some Rohingya men return to Rakhine at the dead of night?", *Dhaka Tribune*, 9.november. <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/2017/11/08/rohingya-men-return-rakhine-dead-night/> (kūlastatud 6.mai 2018)

Safi, Michael & Rahman, Shaikh Azisur. 2018. "Nine months after Myanmar assaults, Rohingya camps ready for spate of births". *The Guardian*, 1.mai. <https://www.theguardian.com/world/2018/may/01/nine-months-after-myanmar-assaults-rohingya-camps-ready-for-spate-of-births> (kūlastatud 18.mai 2018)

Tajuddin, Azlan. 2018. "Statelessness and Ethnic Cleansing of the Rohingyas in Myanmar: Time for Serious International Intervention", *Journal of Asia Pacific Studies*, 4 (4): 422-450.

Thawngmung, Ardeth, Maung. 2010. "The Dilemmas of Burma's Multinational Society", *Multination States in Asia: accommodation or resistance*, eds. Jacques Bertrand & André Lalibertè. Cambridge, New York, Malbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paul, Delhi, Dubai, Tokyo: Cambridge University Press, 136-163.

United Nations. "Ethnic Cleansing". <http://www.un.org/en/genocideprevention/ethnic-cleansing.html> (kūlastatud 18.mai 2018).

WHO. 2018. 'WHO appeals for international community support; warns of grave health risks to Rohingya refugees in rainy season', <https://reliefweb.int/report/bangladesh/who-appeals-international-community-support-warns-grave-health-risks-rohingya> (kylastatud 28.märts 2018).

Wolff, Stefan. 2004. 'Can forced population transfers resolve self-determination conflicts? a European perspective', *Journal of Contemporary European Studies*, 12 (1): 11-29.

ETHNIC CLEANSING AS GOVERNMENT'S POLICY TOWARDS AN ETHNIC MINORITY: THE CONFLICT BETWEEN MYANMAR'S GOVERNMENT AND ROHINGYA MINORITY

Gertrud Luhaoja

Summary

The aim of this bachelor's thesis is to create a conceptual framework to define ethnic cleansing. This is done to find the identifiers from different authors and international community, that refer to ethnic cleansing. The subject of this thesis is topical because of the ongoing conflict between Myanmar's government and the Rohingya minority.

The first part of the thesis creates a conceptual framework for ethnic cleansing. This is done using works of different authors (Erin K. Jenne, Stefan Wolff and Azlan Tajuddin). The conceptual framework includes the opinions of international community, considering mostly the international law.

The second part of this thesis analyzes the case of Myanmar and Rohingya. The thesis describes the discriminated status of Rohingya in Myanmar throughout history. The main research question of this thesis is whether Myanmar's government is committing ethnic cleansing against the Rohingya or not, based on the conceptual framework of this thesis. The answer is found considering the three waves of the conflict: years 1978, 1991 and 2017. In these years a remarkable number of Rohingya fled to neighboring Bangladesh, causing a refugee crisis and the UN intervention.

It was found that the conflict between Myanmar's government and the Rohingya can be called an ethnic cleansing, since the identifiers found in the conceptual framework were found while analyzing the case of Myanmar and Rohingya.

The solution to the conflict could be found in more serious international intervention, as some authors find the intervention of a third party in bilateral relations effective in such conflicts.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina,

Gertrud Luhaoja,

(isikukood:

_____)

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose "Etniline puhastus kui valitsuse poliitika vähemuse suhtes: konflikt Myanmaris valitsuse ja rohinga vähemuse vahel", mille juhendaja on Vello Pettai (PhD).

1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 21.mail 2018

_____ (allkiri)